

TRAKŲ R. PALUKNIO VIDURINĖ MOKYKLA

MOKINIŲ TURIZMO RENGINIŲ ORGANIZAVIMO APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Mokinių turizmo renginių organizavimo aprašas (toliau – aprašas) nustato mokinių turizmo renginių (žygių, išvykų, ekskursijų, sąskrydžių, varžybų) (toliau – turizmo renginiai) organizavimo tvarką **Trakų r. Paluknio vidurinėje mokykloje** ir yra parengti vadovaujantis Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro patvirtintu vaikų turizmo renginių organizavimo aprašu (2005 m. kovo 1d. įsakymu Nr. ISAK -330).

2. Nuostatų tikslas – reglamentuoti turizmo renginių organizavimą, vykdymą ir laiduoti renginiuose dalyvaujančių vaikų saugumą.

3. Aprašas taikomas Trakų r. Paluknio vidurinės mokyklos mokytojams, organizuojantiems ir vykdančioms vaikų iki 18 metų imtinai turizmo renginius Lietuvos Respublikos teritorijoje ir už jos ribų.

4. Vaikų grupės, naudodamosi visuomeniniais, vandens keliais, keliaudamos draustiniais ar kitomis riboto lankomumo teritorijomis, privalo vadovautis saugaus eismo taisyklėmis, nustatytais šiems keliams ir teritorijoms.

5. Apraše vartojamos sąvokos:

ekskursija – trumpiau kaip parą trunkantis turistinių objektų lankymas nustatytu maršrutu ugdymo tikslais, kurį vykdo gidas arba mokytojas;

gidas – asmuo, kuris suteikia specialią informaciją apie lankomus muziejus, meno galerijas, gamtos, kultūros, mokslo, parodų ar kitus objektus arba vietas;

išvyka – organizuotas vaikų grupių keliavimas į numatytą turizmo objektą panaudojant transporto priemones;

sąskrydis – organizuotas vaikų susibūrimas gamtinėje aplinkoje (stovyklavietėje) poilsio ar ugdymo tikslais;

turizmo renginio vadovas – asmuo, turintis tinkamą pasirengimą, organizuojantis pasiruošimą turizmo renginiui ir jam vadovaujantis;

turistinė stovykla – trumpalaikio vaikų poilsio organizavimas rekreacinėje teritorijoje įrengtoje stovyklavietėje;

vaikų turizmo renginys – trumpalaikės neformaliojo vaikų švietimo programos (gali būti sudedamoji formaliojo ir neformaliojo švietimo programos dalis) vykdymas keičiant vietą pažintiniais, rekreaciniais ir sportiniais tikslais;

varžybos – organizuotas vaikų (jų grupių) rungtyniavimas ugdymo tikslais;

žygis – įvairios trukmės ugdymo tikslais organizuotas keliavimas nustatytu maršrutu pėsčiomis ar naudojant įvairias priemones;

6. Kitos nuostatuose naudojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2003, Nr. 63-2853; 2011, Nr. XI-1281 vartojamas sąvokas.

II. TURIZMO RENGINIŲ PROGRAMOS

7. Turizmo renginių programos rengiamos vadovaujantis Bendrųjų iš valstybės ir savivaldybių biudžetų finansuojamų neformaliojo švietimo programų kriterijų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. birželio 18 d. įsakymu Nr. ISAK - 991 (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 5 d. įsakymo Nr. V-1214 redakcija) (Žin., 2004, Nr. 98-3663; 2011, Nr. 88-4219).

7.1. Turizmo renginių programą (Priedas, Nr.1) sudaro šios sudėtinės dalys:

- Programos pavadinimas (maršrutas).
- Programos rengėjas, jo kvalifikacija, vadovo pažymėjimo numeris.
- Programos trukmė (išvykimo – parvykimo laikas).
- Dalyviai, jų skaičius, amžius (klasė, -ės).
- Tikslas.
- Uždaviniai.
- Turinys (veiklos aprašas, ugdytini gebėjimai ir nuostatos). Gali būti nurodoma tematika, programos dermė su kitomis panašios krypties bendrojo lavinimo mokyklų programomis.
- Priemonės, literatūra.

7.2. Prireikus programoje gali būti nurodyti siektini rezultatai, vaikų pasiekimų ir pažangos vertinimas.

8. Žygio, ekskursijos, išvykos programas ir sąskrydžio, varžybų nuostatus rengia turizmo renginio vadovas, tvirtina mokyklos direktorius.

9. **Turistinės stovyklos programos rengiamos pagal Vaikų socializacijos programų rėmimo konkurso tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2007 m. gegužės 2 d. įsakymą Nr. ISAK-805 (Žin., 2007, Nr. 4-1910; Nr. 2008, Nr. 10-359, Nr. 31-1091, Nr. 135-5273).**

10. Išvykusio į turizmo renginį mokytojo pamokas vaduoja toje klasėje tą dieną, kai vyksta turizmo renginys, dirbantys mokytojai:

10.1. mokytojas, vedantis turizmo renginį, mokytojams, kurie vaduoja jo pamokas, palieka parengtas užduotis.

III. TURIZMO RENGINIŲ DALYVIŲ SAUGUMO UŽTIKRINIMAS

11. Turizmo renginiuose leidžiama dalyvauti:

11.1. vienos dienos trukmės žygiuose pėsčiomis, išvykose ir mokomosiose ekskursijose nuo 6 metų;

11.2. dviejų dienų žygiuose pėsčiomis nuo 9 metų;

11.3. žygiuose slidėmis, vandens turizmo priemonėmis nuo 12 metų;

11.4. žygiuose dviračiais nuo 12 metų (o jeigu vaikai yra išklaušę papildomą mokymo kursą ir turi išduotą pažymėjimą – ne jaunesniems kaip 10 metų);

11.5. sąskrydžiuose, varžybose – šių renginių aprašyme numatyta tvarka;

11.6. jaunesni negu aprašo 11.1 - 11.4 punktuose nurodyti vaikai gali dalyvauti turizmo renginiuose tik turėdami tėvų arba teisėtų vaiko globėjų rašytinį sutikimą (Priedas, Nr. 2).

12. Vaikai, nepriskirti pagrindinei medicininei fizinio pajėgumo grupei arba turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, dviejų dienų ir ilgiau trunkančiuose turizmo renginiuose gali dalyvauti tik su gydytojo leidimu.

13. Vaikų grupei, dalyvaujančiai turizmo renginiuose, mokyklos direktorius skiria turizmo renginio vadovą. Didesnėms nei 15 vaikų grupėms skiriami 2 turizmo renginio vadovai.

14. Mokyklos direktorius, užtikrindamas turizmo renginių dalyvių saugumą:

14.1. tvirtina turizmo renginio programą, dalyvių sąrašą, turizmo renginio vadovo(-ų) kandidatūrą(-as);

14.2. saugos ir sveikatos klausimais moko ir atestuoja turizmo renginių vadovą(-us) vadovaudamasis Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendrųjų nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. A1-223/V-792 (Žin., 2004, Nr.13-395; 2011, Nr. 76-3683), nustatyta tvarka; Mokytojui turizmo renginyje gali talkinti ir mokinių tėvai atestuoti aukščiau nurodyta tvarka;

14.3. padeda pasiruošti turizmo renginiui;

14.4. atsako už pasirengimą turizmo renginiui, jo eigą ir pedagoginius rezultatus;

14.5. nustato turizmo renginių vadovo(-ų) pareigas;

14.6. už gerą programos vykdymą gali paskatinti turizmo renginio vadovą ir vaikus;

14.7. už programos vykdymo pažeidimus turizmo renginio vadovą gali nubausti drausmine tvarka.

15. Turizmo renginio vadovas, užtikrindamas turizmo renginių vaikų saugumą:

15.1. rengdamas žygio, ekskursijos, išvykos programą (Priedas, Nr.1) numato detalų maršrutą (atsižvelgia į dalyvių amžių, jų pasirengimo lygį ir fizinę būklę, nustato išvykimo, atvykimo vietą ir laiką, nakvynės vietą). Surenka atitinkamus dokumentus;

15.2. vykdo saugos instruktažą atsižvelgdamas į konkretaus turizmo renginio rizikos faktorius ir remdamasis saugos instruktažo rekomendacijomis (Priedas, Nr.3);

15.3. apie vykdomą turizmo renginį iš anksto informuoja vaikų tėvus:

15.3.1. įteikdamas nustatytos formos pranešimą raštu (Priedas, Nr. 2);

15.3.2. informaciją pateikia el. paštu arba kita fiksuoto pranešimo forma;

15.3.3. klasės tėvų susirinkimų metu pasirašytinai;

15.4. supažindina grupės narius su pirmosios pagalbos teikimu ir naudojimusi pirmosios pagalbos vaistinėle, saugaus eismo taisyklėmis, aplinkosaugos, priešgaisrinės saugos bei maudymosi reikalavimais. Saugos instruktažus su vaikais registruoja tam skirtame žurnale (Priedas, Nr. 4);

15.5. vadovaujantis patvirtinta turizmo renginio programa užtikrina vaikų saugą renginio metu, moka suteikti pirmąją medicininę pagalbą;

15.6. susidarius situacijai, gresiančiai vaikų saugai pakeičia maršrutą, sustabdo arba nutraukia turizmo renginio vykdymą.

16. Turizmo renginiuose dalyvaujantys nuo 14 metų vaikai:

16.1. susipažinę su turizmo renginio organizavimo tvarka ir saugos reikalavimais pasirašo renginiuose dalyvaujančių vaikų saugos instruktavimų registravimo žurnale (Priedas, Nr.4);

16.2. prieš turizmo renginį pasiskirsto pareigomis, užduotimis ir kt.;

16.3. privalo laikytis elgesio normų, būti drausmingi ir mandagūs, vykdyti turizmo renginio vadovo(-ų) nurodymus.

17. Turizmo renginiuose dalyvaujantys vaikai iki 14 metų:

17.1. pristato nustatytos formos tėvų sutikimus;

17.2. prieš turizmo renginį pasiskirsto pareigomis, užduotimis ir kt.;

17.3. privalo laikytis elgesio normų, būti drausmingi ir mandagūs, vykdyti turizmo renginio vadovo(-ų) nurodymus.

IV. MAUDYMOŠI REIKALAVIMAI

18. Turizmo renginiuose maudytis galima tik sveikatingumo, higienos, o ne sporto tikslais.

19. Vykdam turizmo renginius maudymosi vieta parenkama iš anksto. Maudytis leidžiama tik paplūdimiuose ir kitose nustatyta tvarka įrengtose maudymosi vietose vadovaujantis Lietuvos higienos normos HN 79:2010 „Vaikų vasaros poilsio stovykla. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtintais Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. rugsėjo 7 d. įsakymu Nr. V - 765 (Žin., 2010, Nr. 108-5567) reikalavimais.

20. Maudymosi plotą privalo žinoti visi besimaudantieji.

21. Maudomasi tik turizmo renginio vadovui leidus ir jam stebint.

22. Vienu metu gali maudytis ne daugiau kaip 8 vaikai. Maudymosi metu turizmo renginio vadovui reikia būti labai atidžiam.

23. Maudymosi metu draudžiama be reikalo šūkauti, nes šauksmas yra pagalbos prašymo signalas.

V. KITI REIKALAVIMAI

24. Kūrenti laužus galima tik specialiai tam įrengtose laužavietėse ir stovyklavietėse.

25. Draudžiama naikinti priešgaisrinius įrenginius, deginti atliekas, mėtyti degančius degtukus, teršti gamtą, naikinti arba žaloti medžius, gyvūnus.

26. Pastebėjus gaisrą, skubiai pranešti apie jį priešgaisrinei tarnybai, telefonu 01 (112).

27. Vykstant į turizmo renginį reikia: nesivežti greitai gendančių maisto produktų, pasirūpinti tinkama sezonui apranga, turėti pirmosios medicinos pagalbos rinkinį, esant rimtiems sveikatos sutrikimams, skubiai pranešti greitosios medicinos pagalbos tarnybai, telefonu 03 (112).

28. Turizmo renginiuose laikytis saugaus eismo taisyklių ir žmogaus saugos reikalavimų.

VI. TURIZMO RENGINIŲ ORGANIZAVIMO TVARKA

29. Renginio vadovas ne vėliau kaip prieš tris dienas iki ekskursijos pradžios pateikia raštinės vedėjai šiuos dokumentus:

29.1. turizmo renginio dalyvių sąrašą, kuriame nurodomas išvykimo ir sugrįžimo laikas, moksleivių vardai, pavardės, klasė, mokinių tėvų telefonų numeriai (Priedas, Nr.5);

29.2. turizmo renginio programą (Priedas, Nr.1);

29.3. tėvų arba teisėtų vaiko globėjų rašytinius sutikimus (Priedas, Nr.2).

30. Raštinės vedėja paruošia įsakymą ir pateikia patvirtinti mokyklos direktoriui ne vėliau kaip prieš vieną dieną iki turistinio renginio pradžios.

32. Renginio vadovas praveda saugaus elgesio instruktažą renginio dalyviams ir instruktažo pravedimą fiksuoja „Turizmo renginiuose dalyvaujančių mokinių saugos instruktavimų registravimo žurnale“ (Priedas, 4), surinkdamas dalyvių parašus.

VII. RENGINIŲ PROGRAMŲ FINANSAVIMAS

33. Renginiai finansuojami teisės aktų nustatyta tvarka.

34. Turistinės stovyklos programos gali būti finansuojamos pagal Vaikų vasaros poilsio programų finansavimo tvarkos aprašą.

MOKINIŲ TURIZMO RENGINIO PROGRAMA

Programos pavadinimas (maršrutas)	
Programos rengėjas, jo kvalifikacija, vadovo pažymėjimo numeris	
Data	
Programos trukmė (išvykimo ir parvykimo laikas)	
Dalyviai , jų skaičius, amžius, klasė	
Tikslas (-ai)	
Uždaviniai	
Turinys (veiklos aprašas, ugdytini gebėjimai ir nuostatos). Gali būti nurodoma tematika, programos dermė su kitomis panašios krypties bendrojo lavinimo mokyklų programomis.	
Priemonės, literatūra.	
Kita. (Prireikus programoje gali būti nurodyti siektini rezultatai, vaikų pasiekimų ir pažangos vertinimas).	

Gerb. _____

_____ - _____ m.m. organizuojame mokyklos, rajono, respublikos renginius (išvykas, žygius, ekskursijas, olimpiadas, konkursus, varžybas ir t.t.)

Jūsų sūnus/ duktė yra supažindintas (a) su saugos ir sveikatos instrukcija ir veiklos programa.

Prašau Jūsų pakartotinai supažindinti savo sūnų/ dukrą su saugaus elgesio ir eismo taisyklėmis turizmo renginio metu.

Jei nepatikit mums savo vaiko dėl saugumo užtikrinimo, nesutinkate dėl renginio tikslo, veiklos, maršruto ar kitų dalykų, siūlome nepasirašyti sutikimo.

Dėl išsamesnės informacijos kreiptis į mokytoją

_____.

(vardas pavardė, parašas)

Skambinti tel. _____

Susipažinau, sutinku _____

Tėvų (globėjų, rūpintojų) vardas pavardė

_____ Parašas

Data

Papildoma informacija, kurią, reikalui esant, pateikia tėvai, globėjai:

Mano sūnus/duktė vartoja vaistus

_____

(nurodyti kokius ir kaip juos vartoja)

Įdedu šiuos vaistus jam/jai išvykstant.

Mano sūnus/ duktė yra alergiškas(a)

_____

(nurodyti kam ir kaip elgtis pasireiškus alergijai)

Sutinku, kad, reikalui esant, mano sūnui/ dukrai būtų suteikta medicinos pagalba.

Kontaktinis telefonas renginio metu _____

SAUGOS INSTRUKTAŽO REKOMENDACIJOS

I. EKSKURSIJOS DALYVIŲ ELGESYS MUZIEJUOSE IR PARODOSE

1. Muziejuose ir parodose kiekvienas dalyvis privalo saugoti eksponatus, neliesti jų rankomis (jeigu muziejaus taisyklės to neleidžia), vaikščioti atsargiai, nekliudyti eksponatų, klausytis ekskursijos vadovo nurodymų ir pasakojimo apie vieną ar kitą eksponatą.
2. Be grupės vadovo leidimo draudžiama atsiskirti nuo grupės dalyvių arba atsilikti nuo grupės.
3. Jeigu ekskursijos metu yra būtinybė išeiti, apie tai būtina informuoti grupės vadovą.

II. SAUGUS ELGESYS GATVĖJE, VIEŠAJAME TRANSPORTE (AUTOBUSE, TROLEIBUSE, TRAUKINYJE, TRAMVAJUJE)

4. Mūsų respublikoje ir daugelyje kitų šalių eismas vyksta dešiniąją puse, reikia vengti ėjimo prieš judėjimą. Prasilenkiama iš dešinės.
5. Net ir labai dideliuose sambūriuose negalima stumdytis, skintis kelio alkūnėmis. Pastebėję, kad kas nors skuba, pasitraukite į šalį.
6. Jeigu turistinė grupė keliauja su lazdomis, tai lazda reikia laikyti vertikaliai, nes horizontaliai nešti lazda ar ilgą skėtį yra pavojinga, į jų smaigalius gali susižeisti praeiviai. Skėčiu ir lazda nemosuoti.
7. Einant reikia atsižvelgti į šaligatvio plotį. Siauru šaligatviu greta gali eiti tik du arba vienas asmuo. Sutiktuosius reikia praleisti. Paprastai tai daro jaunesnis amžiumi.
8. Pirmenybę sėsti į viešąjį transportą turi neįgalūs asmenys, maži vaikai, pagyvenę žmonės.
9. Laikytis transporto priemonių taisyklių: draudžiama iškišti rankas, persisverti pro važiuojančios transporto priemonės langą, važiuojant atidarinti duris, išlipus iš transporto priemonės, iškart bėgti per gatvę ir kt.
10. Dėl paskirties vietos pasitikslinimo, dėl persėdimo reikia teirautis transporto darbuotojų, o ne keleivių, nes pastarieji gali suklaidinti.

III. ELGESYS PRIE VANDENS TELKINIO

11. Kategoriškai draudžiama maudytis nežinomose ir nepatikrintose vietose, audros metu, esant blogam orui, dideliam rūkui, prastam matomumui.
12. Geriausia ir saugiausia organizuoti maudymąsi atitvertuose pliažuose, kur budi gelbėjimo tarnybos. Jeigu nėra įrengtų maudyklų, grupės vadovas privalo patikrinti pasirinktos maudymosi vietos gylį, dugno saugumą. Tik įsitikinus visišku saugumu, leidžiama maudytis ne daugiau kaip 8 vaikams vienu metu, nurodytoje maudymosi vietoje, vienam asmeniui skiriama 4 kvadratiniai metrai ploto. (Laikytis kitų reikalavimų, numatytų Lietuvos higienos normos HN 79:2010

„Vaikų vasaros poilsio stovykla. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai”, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. rugsėjo 7 d. įsakymu Nr. V - 765 (Žin., 2010, Nr. 108-5567).

13. Jei grupė turi valčių, jos turi būti paengtos panaudoti gelbėjimui maudymosi metu.
14. Draudžiama maudymosi metu šūkauti, nes šauksmas vandenyje yra pagalbos prašymo signalas.
15. Kategoriškai draudžiama renginio dalyviams nardyti, šokinėti iš valtys, ar nuo stataus skardžio, kranto, maudytis temstant ar tamsiu paros metu, be vadovo leidimo.
16. Kategoriškai draudžiama vieniems dalyviams irstyti valtimi.
17. Suorganizavę plaukimą valtėmis, grupės vadovas ar plaukimo vadovas (rekomenduojama abiemis kartu) patikrina, ar valtys perėję techninę apžiūrą, ar yra gelbėjimo priemonės (liemenės, gelbėjimo ratai, virvės ir pan.) Valties šeimininkas turi būti suaugęs žmogus, mokantis gerai plaukti ir apmokytas gelbėjimo būdų, sugebantis techniškai irkluoti.
18. Valtimis galima vežti tik leistiną asmenų skaičių, kuris nurodytas ant valtys borto. Neleistina plaukti toliau, kaip 100 metrų nuo kranto. Nemokantys gerai plaukti, prieš sėsdami į valtį, užsideda liemenes. Kitas gelbėjimo inventorių sudedamas į valtį.

IV. ELGESYS ŽAIDIMŲ IR ATRAKCIONŲ METU

19. Vadovams ypač reikia būti dėmesingiems, kai vaikai žaidžia specialiose žaidimų, atrakcionų vietose.
20. Vaikai privalo laikytis žaidimų ar atrakcionų vietose nurodytų saugos reikalavimų.
21. Vadovas privalo įsitikinti, ar tvarkingas inventorių, kuris bus naudojamas renginio metu.
22. Kategoriškai draudžiama liesti, ardyti, sprogdinti, mesti į laužą rastus sprogmenis.
23. Radus sprogmenis ar į juos panašius daiktus, dalyviai privalo pranešti vadovui. Vadovo pareiga pažymėti tokių radinių teritoriją, pranešti policijai, artimiausiam kariniam daliniui.
24. Draudžiama kurti laužą, eiti arti jo mergaitėms ilgais palaidais plaukais.
25. Negalima imti į rankas ką tik užgesusių nuodėgulių.

V. ELGESYS PASIKLYDUS MIESTE AR KITOJE NEPAŽĪSTAMOJE VIETOVĖJE

26. Jeigu renginio dalyvis (iai) atsiskyrė nuo grupės ir pasiklydo, esant galimybei, pirmiausia privalo susisiekti su grupės vadovu (paskambinti telefonu).
  27. Neturint tokios galimybės, laukti toje vietoje, kur atsiskyrė nuo grupės, nebandyti patiems susirasti grupę.
  28. Jeigu renginio dalyvis(iai) tiksliai žino grupės buvimo adresą, galima kreiptis į policijos pareigūnus, kad padėtų pasiekti grupės buvimo vietą.
-

MOKINIŲ TURIZMO RENGINIO PROGRAMOS DALYVIŲ SĄRAŠAS

Išvykimo laikas: _____

Sugrįžimo laikas: _____

Eil. Nr.	Pavardė, vardas	Klasė	Tėvų tel. nr.
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			

Renginio vadovas_____
(parašas)_____
(vardas, pavardė)

